ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄- Ἔτος ΙΗ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 761	Β΄ Χαιρετισμοί 9 Μαρτίου 2001	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Μετάνοια, ὁ δρόμος τῆς ἀνορθώσεως

«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων· χαῖρε, κατάπτωσις τῶν δαιμόνων»

(Ἀκ. Ὕμν. Λ1)

ΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΜΕ, ἀγαπητοί μου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ μᾶς ἀξιώνει νὰ ἀκοῦμε πάλι τὸν Ἀκάθιστο Ὕμνο.

Κῆπος, μυστικὸ περιβόλι εἶνε ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος. Ἀπὸ τὸ μυστικὸ αὐτὸ περιβόλι τῆς Θεοτόκου θὰ κόψω ἕνα λουλούδι, θὰ πάρω ἕνα χαιρετισμό· *«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων· χαῖρε, κατάπτωσις τῶν δαιμόνων»*.

* * *

Ἐδῶ ὁ ὑμνῳδὸς λέει δύο πράγματα. Ὅτι ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἡ σάρκωσις τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς ἁγίας Τριάδος, τῆς ὁποίας ὄργανο ἔγινε ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος, ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία, εἶνε ἡ *«ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»*. Ἀλλὰ ὅταν ὁμιλεῖ περὶ ἀνορθώσεως ὁ ποιητής, ἔχει ὑπ' ὄψιν του, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε. Ἂς δοῦμε λοιπὸν τὴν πτῶσι τοῦ ἀνθρώπου πρῶτα, καὶ κατόπιν νὰ δοῦμε μὲ λίγα λόγια τὴν ἀνόρθωσί του.

1. *«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»*. Ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς ἀνήκει στὸ στοιχεῖο λάμβδα (Λ). Καὶ στὸ στοιχεῖο αὐτὸ ὁ ποιητὴς ἀναφέρεται στὸ γεγονὸς ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ ἱερὰ οἰκογένεια μετέβη στὴν Αἴγυπτο. Ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ ὑμνῳδὸς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ πρὸ παντὸς ἕνα τμῆμα της, ὅπως ἦτο πρὸ Χριστοῦ. Ἔχει ὑπ' ὄψιν του τὴν Αἴγυπτο, ὅπου πρὸ Χριστοῦ —ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο πλὴν μιᾶς γωνίας τῆς γῆς, τῆς Ἰουδαίας— δὲν ἐλατρεύετο ὁ ἀληθινὸς Θεός.

Στὴν Αἴγυπτο πρὸ Χριστοῦ βασίλευε σκότος ἀγνοίας καὶ εἰδωλολατρίας. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἦταν εἰδωλολάτρες τοῦ χειρίστου εἴδους. Ἦταν πανθεϊσταί. Δηλαδή, ὅ,τι ἔβλεπαν, ὅ,τι ἀγαποῦσαν, ὅ,τι τοὺς προκαλοῦσε φόβο, τὸ λάτρευαν σὰν θεό. Λάτρευαν τὰ πάντα, ἔμψυχα καὶ ἄψυχα. Λάτρευαν τὸ βασιλιᾶ τους τὸ φαραώ, τὸ Νεῖλο ποταμό, ἀκόμη καὶ τὸν κροκόδειλο, τὸ ἀποκρουστικὸ ἑρπετὸ ποὺ κολυμπάει στὸ Νεῖλο· καὶ ὅσα παιδιὰ τά 'τρωγε ὁ κροκόδειλος, ἐθεωροῦντο ἱερὰ παιδιά! Λάτρευαν ἀκόμη τὰ ἀστέρια καὶ τὸν ἥλιο, ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον εἰδεχθῆ ζῷα, τὰ γεράκια καὶ τοὺς ἀετούς. Λάτρευαν τὰ σκυλιά, ἀκόμη καὶ τὰ γατιά· κι ὅταν τὰ γατιὰ ψοφούσανε, τὰ κήδευαν μέσα σὲ χρυσὲς κάσσες. Κοντὰ στὶς μεγάλες πυραμίδες βρέθηκε ἕνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο μὲ πλῆθος μικρὰ κιβώτια, ὅπου ἦταν θαμμένοι σκελετοὶ ἀπὸ γάτες! Καὶ στὸ Πηλούσιο βρέθηκε μεγαλοπρεπὴς ναός, ὅπου ἐλάτρευαν —μὴ γελάσετε—, τὰ σκόρδα καὶ τὰ κρεμμύδια!

Κατάπτωσι θρησκευτικὴ ἀπερίγραπτη. Κατάπτωσι ὅμως καὶ ἠθικὴ ὄχι λιγώτερη. Διότι ἐκεῖ ὑπῆρχαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη πολλοὶ δοῦλοι. Ἐργάζονταν συνεχῶς. Γράφει κάποιος ἱστορικός, ὅτι 100.000 ἄνθρωποι ἐπὶ 30 καὶ πλέον ἔτη, ἀπ' τὸ πρωῒ μέχρι τὴ δύσι τοῦ ἡλίου, δὲν ἔκαναν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ κατασκευάζουν τοὺς τάφους τῶν βασιλέων των, τὶς περίφημες πυραμίδες. Αὐτὴ λοιπὸν τὴν κατάστασι εἶχε ὑπ' ὄψιν του ὁ ὑμνῳδὸς ὅταν ἔλεγε *«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»*.

2. Καὶ ὅμως ἡ Αἴγυπτος μεταμορφώθηκε, ἀνακαινίσθηκε, ἐξυψώθηκε. Ὅταν ὁ Χριστὸς ὡς νήπιο μαζὶ μὲ τὴν Παναγία καὶ τὸν δίκαιο Ἰωσὴφ πῆγε ἐκεῖ γιὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸ μαχαίρι τοῦ Ἡρῴδου, τότε, λέει μία παράδοσι —καὶ σ' αὐτὴν στηρίζεται καὶ ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος—, ὅταν πλησίασε τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου, τὰ εἴδωλά της σείσθηκαν. Δὲν ἄντεξαν στὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔπεσαν· *«Λάμψας ἐν τῇ*

Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἀληθείας ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος (τὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας)· *τὰ γὰρ εἴδωλα ταύτης, Σωτήρ, μὴ ἐνέγκαντά σου»*, λέει, *«τὴν ἰσχὺν πέπτωκε...»*. Κι ὅταν πέρασε λίγος καιρός, ὕστερα ἀπὸ 30, 40, 50 χρόνια, ἡ Αἴγυπτος μεταμορφώθηκε θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἔπαυσαν πλέον οἱ Αἰγύπτιοι νὰ λατρεύουν τὸν κροκόδειλο, τὶς γάτες καὶ τοὺς σκύλους, τὰ κρεμμύδια καὶ τὰ σκόρδα. Ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶνε δοῦλοι καὶ νὰ κτίζουν πυραμίδες. Κάποιο χέρι, κάποια δύναμι, τοὺς σήκωσε ψηλά, πολὺ ψηλά, καὶ τοὺς ἔφθασε μέχρι τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ αὐτοὶ ποὺ εὑρίσκοντο σὲ τέτοια κατάπτωσι, ἔγιναν πλέον ἄνθρωποι οὐρανοπολῖται, ἄνθρωποι μὲ νέα ἰδανικά, μὲ νέα αἰσθήματα. Σ' αὐτὰ τὰ χώματα τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἐλατρεύοντο τὰ εἴδωλα, γεννήθηκε τὸ ἀθάνατο ἄνθος ποὺ λέγεται ἅγιος Ἀντώνιος, γεννήθηκε ὁ ἅγιος Παχώμιος· γεννήθηκε ὁ μέγας πρόμαχος τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁ ἡρωϊκώτερος τῶν ἁγίων, ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Καὶ ἐκεῖ ποὺ ἦταν τὰ νεκροταφεῖα ποὺ ἔθαβαν τὶς γάτες καὶ τοὺς σκύλους, ἐφύτρωσαν ὡς οὐράνιοι κῆποι πλῆθος μοναστήρια μὲ χιλιάδας μοναχοὺς ποὺ λάτρευαν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Αὐτὴ τὴν ἀνακαίνισι καὶ ἀναγέννησι τῆς Αἰγύπτου, εἶχε ὑπ' ὄψιν του ὁ ὑμνῳδὸς ὅταν ἔλεγε· *«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»*.

* * *

Ἀπὸ αὐτὰ τί δίδαγμα βγαίνει γιὰ μᾶς; Ἡ *«ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»* δὲν ἦταν μόνο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Εἶνε καὶ σήμερα. Διότι ὅπως ὑπῆρχε τότε *«κατάπτωσις»*, ἔτσι ὑπάρχει καὶ σήμερα. Θὰ μοῦ πῆτε· Κανείς ἀπὸ μᾶς σήμερα δὲν εἶνε εἰδωλολάτρης· ἐμεῖς δὲ' λατρεύουμε σκυλιὰ καὶ γατιά! Καὶ ὅμως, ἀγαπητοί μου. Σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς ζωῆς μας, τῆς ἀτομικῆς τῆς οἰκογενειακῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς μας, παρουσιάζουμε μία κατάπτωσι, ποὺ μοιάζει μὲ τὴν κατάπτωσι τῶν εἰδωλολατρῶν.

1. Ἐνῷ ὑπάρχει δυστυχία, ἄλλοι τρέφουν σκυλιὰ μὲ γάλα μὲ βούτυρο καὶ μὲ κρέας. Κατὰ τί λοιπὸν διαφέρουμε ἐμεῖς ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες ἐκείνους Αἰγυπτίους; Λεγόμεθα ὀρθόδοξοι Χριστιανοί; Ὑπάρχουν ὅμως κυρίες ποὺ ἀντὶ νὰ ἀνατρέφουν παιδιὰ — ἐνῷ ἔχουν τὴ δύναμι ν' ἀναθρέψουν καὶ πέντε καὶ ἕξι παιδιά—, αὐτὲς τρέφουν σκυλιὰ καὶ γατιά. Διότι τὰ παιδιὰ τώρα τὰ περιφρονοῦν· τὰ παιδιὰ τὰ θεωροῦν κατάρα, ἐνῷ εἶνε εὐλογία. Πολύτεκνες οἰκογένειες δὲν ὑπάρχουν...

2. Θὰ μοῦ πῆτε· Νὰ τὰ πῇς αὐτὰ σ' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν σκυλιὰ καὶ γατιά· ἐμεῖς εἴμαστε φτωχοί, καὶ ὁ φτωχὸς λαὸς λατρεύει τὸ Θεό. Μπορεῖ, ἀγαπητοί μου, νὰ μὴν ἔχουμε αὐτὴ τὴ σκανδαλώδη ζωοφιλία, ἀλλὰ συμβαίνει κάτι ἄλλο. Ἐνῷ δὲν τρέφουμε σκυλιὰ καὶ γατιά, τρέφουμε – τί; Τὰ πάθη μας! Τρέφουμε ἀδυναμίες καὶ ἐλαττώματα. Ὑπάρχουν λ.χ. «Χριστιανοὶ» ποὺ ἐγκατέλειψαν τὴν οἰκογένειά τους, τὴ σύζυγο, τὰ στέφανά τους. Ποδοπάτησαν τοὺς ὅρκους των, παρέβησαν τὶς ἱερὲς ὑποσχέσεις των. Ἄφησαν τὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά τους, καὶ τρέφουν – τί τρέφουν; Μὴ σκανδαλισθῆτε. Προτιμότερο νὰ τρέφανε σκυλιά, γατιά· προτιμότερο νὰ τρέφανε θηρία, τίγρεις, κροκοδείλους. Διότι χειρότερη ἀπὸ κροκόδειλο καὶ τ' ἄλλα θηρία εἶνε ἡ διεφθαρμένη γυναίκα. Ξοδεύουν τεράστια ποσὰ γιὰ νὰ τρέφουν πόρνες καὶ παλλακίδες!

3. *«Κατάπτωσιν»* ἔχουμε, ἀδελφοί μου. Ὅταν ἡ κοινωνία μας παρουσιάζῃ τέτοια φαινόμενα, φαινόμενα πανσεξουαλισμοῦ, ἐπιθετικότητος καὶ βίας, ἔχουμε ἄδικο νὰ ποῦμε ὅτι ἡ κοινωνία μας καταπίπτει; Ναί, ἀδελφοί μου!

Καὶ ποιός φταίει; Τὰ παιδιά; Ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ βγῆκαν μαθηταὶ ἀπὸ τὰ σχολεῖα τοῦ ἐγκλήματος, ποὺ εἶνε τὰ λεγόμενα μέσα ψυχαγωγίας. Καταπίπτει ἡ κοινωνία μας. Πῆρε κατήφορο.

* * *

Αἰτία, ἀδελφοί μου, ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς καταπτώσεως εἶνε, ὅτι ὅλοι φύγαμε ἀπὸ τὴ θρησκεία μας, φύγαμε ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία μας, φύγαμε ἀπὸ τὸ Χριστό. Ἔχουμε ναυαγήσει.

Μέσα ὅμως στὸ ναυάγιο, μέσα στὰ ἄγρια κύματα, ἐπάνω στὴν ἄβυσσο αὐτὴ τῆς διαφθορᾶς καὶ ἀκολασίας, αἰωρεῖται ἕνα σχοινί· εἶνε τὸ σχοινὶ τῆς σωτηρίας, τὸ σχοινὶ τῆς πίστεως.

Ναί, ἀδελφοί μου. Μία εἶνε, μία εἶνε ἡ ὁδὸς τῆς ἀνορθώσεώς μας. Ὅλοι μας, κλῆρος καὶ λαός, πλούσιοι καὶ φτωχοί, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ἀγράμματοι καὶ ἐγγράμματοι, ἀπὸ τὸ νήπιο μέχρι τὸν πιὸ μεγάλο, πρέπει νὰ κηρύξουμε μετάνοια ὅπως ἡ Νινευΐ. Μόνο ὅταν σταθοῦν οἱ ἄρχοντες στὸ ὕψος τους καὶ ὁ κλῆρος ψηλά, τότε ὑπάρχει ἐλπὶς τὸ ἔθνος αὐτὸ νὰ ἐπανέλθῃ στὴν τροχιά του.

Ἀπόψε, ποὺ ἤρθαμε στὴν ἐκκλησία καὶ εἴδαμε μιὰ κοινωνία διεφθαρμένη ὅπως τῶν Αἰγυπτίων, ἂς παρακαλέσουμε, ἡ Παναγία νὰ κάνῃ τὸ θαῦμα, ἡ πατρίδα μας νὰ ὑψωθῇ, νὰ γίνῃ ἀστέρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τότε γεμᾶτοι εὐγνωμοσύνη νὰ λέμε στὴν ὑπεραγία Θεοτόκο· *«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»*.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία. Πρώτη ἐκφώνησις Ι. ναοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Γκύζη Ἀθηνῶν 1-3-1981. Καταγραφὴ καὶ σύντμησις 9-3-2001